

نقش هوش معنوی و متغیرهای جمعیت‌شناختی در پیش‌بینی رضایت زناشویی دانشجویان متأهل

پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۶/۶

دریافت مقاله: ۹۹/۱۲/۹

چکیده

فاطمه عباسی واسکسی (MA)^۱ و^۲

۱. واحد قائمشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، قائمشهر، ایران.

۲. موسسه آموزش عالی فروردین قائمشهر، قائمشهر، ایران.

*نویسنده مسئول: فاطمه عباسی واسکسی

قائم‌شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قائمشهر.

Email:

f61.abbasi@gmail.com

سابقه و هدف: هوش معنوی به عنوان زیر بنای باورهای فرد نقش اساسی در زمینه‌های گوناگون به‌ویژه ارتقاء و کیفیت زندگی زناشویی وی دارد. با این وجود نقش هوش معنوی در پیش‌بینی کیفیت و رضایت زناشویی در جامعه ایرانی مورد توجه قرار نگرفته است. مطالعه حاضر با هدف بررسی نقش هوش معنوی و متغیرهای جمعیت‌شناختی در پیش‌بینی رضایت زناشویی دانشجویان متأهل انجام شد.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر یک طرح مقطعی بود که در قالب طرحی مبتنی بر همبستگی انجام شد. جامعه پژوهش شامل کلیه دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بود که ۳۸۴ نفر طبق فرمول کوکران و به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای به عنوان نمونه انتخاب شدند و پس از احراز ملاک‌های لازم وارد فرایند مطالعه شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های هوش معنوی کینگ (۲۰۰۸) و پرسشنامه‌ی رضایت زناشویی انریچ (۱۹۸۹) استفاده شد. داده‌ها توسط آزمون‌های پارامتریک همبستگی پیرسون و رگرسیون در محیط نرم‌افزاری SPSS 26 تحلیل شد.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که، هوش معنوی ($\beta = ۰/۹۶$)، و سن ($\beta = -۰/۱۲$)، مدت تأهل ($\beta = -۰/۱۵$) نقش بسزایی در پیش‌بینی رضایت زناشویی دانشجویان متأهل دارند ($P < ۰/۰۵$).

نتیجه‌گیری: یافته‌های مطالعه حاضر گویای نقش مثبت هوش معنوی در پیش‌بینی رضایت زناشویی دانشجویان متأهل می‌باشد. این یافته می‌تواند در تدوین مداخلات پیشگیرانه و درمانی با کاربردهای بالینی همراه باشد. انجام یک کارآزمایی بالینی در راستای بهره‌مندی از مداخلات مبتنی بر آموزش هوش معنوی می‌تواند مسیر مناسبی برای مطالعات آتی باشد.

واژگان کلیدی: هوش معنوی، جمعیت‌شناختی، رضایت زناشویی، دانشجویان

مقدمه

رضایت زناشویی یک جنبه‌ی بسیار مهم و پیچیده از یک رابطه زناشویی است. به عبارت دیگر یکی از جنبه‌های حیاتی یک سیستم زناشویی، رضایتی است که همسران در رابطه خویش احساس و تجربه می‌کنند (۴). رضایت زناشویی، یعنی انطباق بین انتظاراتی که فرد از زندگی زناشویی دارد و آنچه در زندگی خود تجربه می‌کند، نیز می‌باشد (۵). با این حال آمار طلاق که معتبرترین شاخص نارضاقتی در روابط زناشویی است، نشان می‌دهد که رضایت زناشویی به آسانی قابل دستیابی نیست، بلکه ایجاد آن نیاز به تلاش زوج‌ها دارد (۶).

پژوهش‌ها حاکی از آن است که معنویت ارتباط مثبتی بر سلامت خانواده و روابط زناشویی دارد و به نظر می‌رسد، یکی از عوامل بسیار مهم در رضایتمندی زناشویی، هوش معنوی زوجین است. هوش معنوی موجب می‌شود که انسان با ملایمت و عذوفت بیشتری به مشکلات نگاه کند، تلاش بیشتری برای یافتن راه حل داشته باشد، سختی‌های زندگی را بهتر تحمل کند و به زندگی خود پویایی و حرکت دهد (۷). هوش معنوی از روابط فیزیکی و شناختی فرد با محیط پیرامون فراتر رفته و وارد حیطه‌ی شهودی و متعالی دیدگاه فرد به زندگی می‌گردد و در

خانواده را موسسه یا نهاد اجتماعی معرفی کرده‌اند که ناشی از پیوند زناشویی زن و مرد است. از جمله مظاهر زندگی اجتماعی انسان، وجود تعامل‌های سالم و سازنده میان انسان‌ها و برقرار بودن عشق به هم‌نوع و ابراز صمیمیت و همدلی به یکدیگر است. خانواده محل ارضای نیازهای مختلف جسمانی و عقلانی و عاطفی است و داشتن آگاهی از نیازهای زیستی و روانی و شناخت چگونگی ارضاء آن‌ها و تجهیز شدن به تکنیک‌های شناخت تمایلات زیستی و روانی ضرورتی انکارناپذیر می‌باشد. رضایت یک فرد از زندگی زناشویی به منزله رضایت وی از خانواده محسوب می‌شود و رضایت از خانواده به مفهوم رضایت از زندگی بوده و در نتیجه تسهیل در امر رشد و تعالی و پیشرفت مادی و معنوی جامعه خواهد شد (۱). هنگامی که کانون خانواده در برگیرنده محیط سالم و سازنده و روابط گرم و تعامل بین فردی صمیمی باشد، می‌تواند موجب رشد و پیشرفت اعضای خانواده شود (۲). اساس شکل‌گیری و توسعه‌ی یک سیستم کوچک اجتماعی روابط زن و شوهر است. روابط زوجی می‌تواند منبع شادی و رضایتمندی زناشویی، و وقتی که درست نباشد منبع عمده‌ی پریشانی و حتی ناسازگاری زناشویی باشد (۳).

شد. پرسشنامه‌هایی با بیش از ۲۰ ماده بدون پاسخ ملاک خروج از تحلیل آماری قرار گرفت. داده‌ها از طریق آزمون‌های همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون گام به گام در محیط نرم‌افزار SPSS 26 تحلیل شدند. ابزار مورد استفاده در مطالعه شامل چک لیست جمعیت‌شناختی، پرسشنامه هوش معنوی و رضایت زناشویی بود.

چک لیست جمعیت‌شناختی: این چک لیست توسط پژوهشگر و به منظور جمع‌آوری اطلاعات جمعیت‌شناختی آزمودنی‌ها (سن، جنسیت، مدت تأهل) طراحی و مورد استفاده قرار گرفت.

پرسشنامه خودسنجی هوش معنوی: این مقیاس، توسط دیوید کینگ در سال ۲۰۰۸ تدوین شده است. این مقیاس، یک ابزار اندازه‌گیری مربوط به سنجش هوش معنوی با چهار زیر مقیاس (تفکر انتقادی وجودی، تولید معنای شخصی، بسط حالت هوشیاری و آگاهی متعالی) و دارای ۲۴ گویه است. مقیاس بر اساس طیف پنج گزینه‌ای لیکرت با گزینه‌های «کاملاً در مورد من صادق است»، «چندان در مورد من صادق نیست»، «به هیچ وجه در مورد من صادق نیست»، «مورد من بسیار صادق است»، «تا حدودی در مورد من صادق است» تنظیم شده است. نمره کلی مقیاس، یعنی نمره هوش معنوی می‌تواند بین صفر تا ۹۶ باشد. نمره بالا نشان‌دهنده‌ی میزان بالای هوش معنوی در افراد است. کینگ به منظور سنجش پایایی، این مقیاس را با پرسشنامه‌های معتبر دیگری مانند مقیاس خود تفسیری فراشخصی، مقیاس عرفان، مقیاس دینداری درونی و بیرونی مورد مقایسه قرار داد. ضریب همبستگی آن‌ها به ترتیب ۰/۶۷، ۰/۶۳، ۰/۵۸ به دست آمد (۱۳). پایایی این مقیاس نیز در مطالعات کینگ با ضریب آلفای ۰/۹۵ تأیید شد. در ایران، در مطالعه رقیبی و همکاران (۱۴) ضریب آلفای پرسشنامه ۰/۸۹، همچنین ضریب پایایی پرسشنامه هوش معنوی از طریق بازآزمایی، در یک نمونه ۷۰ نفری به فاصله زمانی متوسط ۲ هفته ۰/۶۷ محاسبه شد.

پرسشنامه رضایت زناشویی: این مقیاس در سال ۱۹۸۹ توسط انریچ، ساخته شده است و شامل ۴۷ ماده خود گزارشی است. هر گزینه شامل یک مقیاس ۵ درجه‌ای است که دامنه آن از ۱ تا ۵ مرتب شده است. نمره‌گذاری در این آزمون بر اساس ماهیت سوال می‌باشد و هر سوال نمره مخصوص به خودش را دارد که از ۱ تا ۵ می‌باشد. پاسخی که نشان‌دهنده‌ی رضایت کامل باشد امتیاز ۵ و پاسخی که نشان از عدم رضایت باشد کمترین امتیاز یعنی ۱ را به خود اختصاص می‌دهد. هر چه نمره فرد بیشتر باشد، میزان رضایت زناشویی وی نیز بیشتر خواهد بود. این آزمون مولفه‌های تحریف آرمانی، رضایت زناشویی، ارتباطات، حل تعارض، مدیریت مالی، اوقات فراغت، رابطه جنسی، فرزندان و فرزندپروری، خانواده و دوستان، نقش‌های مساوات‌طلبی، و جهت‌گیری مذهبی را می‌سنجد.

Olson و همکاران (۱۵) ضرایب آلفای کرونباخ را ۰/۹۲ به دست آوردند. سلیمانان (۱۶) پرسشنامه رضایت زناشویی را ترجمه و همبستگی درونی آزمون را ۰/۹۵ گزارش کرده است. همچنین ضریب پایایی آزمون نیز در پژوهش سلیمانان، به روش آلفای کرونباخ ۰/۹۵ به دست آمد.

یافته‌ها

نتایج آمار توصیفی حاکی از آن بود که از مجموع ۳۸۴ نفر نمونه‌ی آماری بیشترین فراوانی گروه نمونه در سنین بین ۳۶ تا ۴۰ سال (۲۲/۹٪) بود. مدت تأهل اکثریت افراد (۲۹/۲٪) بین ۵ تا ۱۰ سال و ۴۹٪ دانشجویان مرد و ۵۱٪

نهایت فرد می‌تواند با کشف منابع پنهان عشق و لذت، به خود و دیگران کمک نماید (۸). زوجین به واسطه‌ی این هوش می‌توانند به طرح سؤال در ارتباط با مسایل اساسی و مهم در زندگی بپردازند و به وسیله‌ی آن در زندگی خود تغییراتی ایجاد نمایند. همچنین به حل مشکلات با توجه به جایگاه معنا و ارزش آن مشکلات بپردازند؛ به نحوی که موجبات رضایت زوجین از زندگی زناشویی فراهم شود (۹). با توجه به اهمیت کارکرد متعادل خانواده و جلوگیری از متلاشی شدن آن، شناخت عوامل تأثیرگذار بر رضایت زناشویی که پایه‌ی استحکام بخش زندگی خانوادگی است، ضروری به نظر می‌رسد. بنابراین در صورت توجه به رضایت زناشویی در زوجین می‌توان انتظار داشت که با افزایش سطح رضایت‌مندی زناشویی بسیاری از مشکلات روانی، عاطفی و اجتماعی خانواده‌ها و در کل جامعه کاهش یابد. همچنین با ارتقاء سطح رضامندی زناشویی و رضایت از زندگی، افراد جامعه با آرامش خاطر بیشتر به رشد و تعالی و خدمات اجتماعی فرهنگی و اقتصادی خواهند پرداخت و خانواده‌ها نیز از این پیشرفت سود خواهند برد. شناخت این عوامل نه تنها به خانواده درمانگر کمک می‌کند تا مشکل را تشخیص دهد، بلکه به زوجین نیز یاری می‌رساند تا با آشنایی با این عوامل به ایجاد، تقویت و یا اصلاح این ویژگی‌ها پرداخته، و به رضایت‌مندی دست یابند. شاید یکی از عمده‌ترین ضرورت‌های انجام مطالعه حاضر، فقدان مطالعه صورت گرفته در ارتباط با نقش پیش‌بین هوش معنوی و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی (سن، جنسیت، تحصیلات) بر رضایت زناشویی در جامعه ایران بود.

دو مطالعه ساتکین و همکاران (۱۰) و علیداد طائمه و همکاران (۱۱) به نقش هوش معنوی بر رضایت زناشویی اشاره نموده‌اند. از سویی دیگر در مطالعه Alex و همکاران (۱۲) به ارتباط هوش معنوی و رضایت زناشویی اشاره شده است، بدون آنکه به نقش ویژگی‌های جمعیت‌شناختی در کنار هوش معنوی، توجه گردد. با توجه به آنچه از نظر گذشت و اهمیت شاخص رضایت زناشویی و ارتباط آن با هوش معنوی و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و نظر به وجود شکاف پژوهشی در این حیطه، مطالعه حاضر با هدف بررسی نقش هوش معنوی و متغیرهای جمعیت‌شناختی در پیش‌بینی رضایت زناشویی دانشجویان متأهل انجام شد.

مواد و روش‌ها

این مطالعه از نظر هدف کاربردی و و نحوه گردآوری داده‌ها توصیفی از نوع همبستگی بود که در قالب طرح مقطعی انجام شد. بدین منظور در برهه‌ی زمانی مهر ۱۳۹۷ لغایت بهمن ۱۳۹۸، ۳۸۴ دانشجوی متأهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری طبق فرمول کوکران برای حجم جامعه نامحدود و به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند (از بین دانشکده‌های دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری ۲ دانشکده علوم انسانی و علوم پایه انتخاب و از بین دانشجویان این دانشکده‌ها، ۳۸۴ نفر به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند).

شرکت‌کنندگان پس از اخذ رضایت آگاهانه و احراز ملاک‌های لازم، وارد فرایند پژوهش شدند. ملاک‌های ورود به پژوهش عبارت بودند از: (۱) تحصیل در دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری (۲) دارا بودن مذهب اسلام و شیعه (۳) متأهل بودن. همچنین ملاک‌های خروج عبارت بودند از: ۱- انصراف از ادامه مطالعه در هر مقطع زمانی ۲- عدم احراز فرم رضایت آگاهانه.

دو پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ (۱۹۸۹) و پرسشنامه هوش معنوی کینگ (۲۰۰۸) در یک برهه‌ی زمانی توسط شرکت‌کنندگان در پژوهش تکمیل

جدول ۲. نتایج ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر	هوش معنوی	سن	مدت تأهل
رضایت زناشویی	۰/۸۲۶*	-۰/۳۱*	-۰/۷۰۸*

* در سطح ۰/۰۱ معنی‌داری است.

همان‌گونه که در جدول ۲ ملاحظه می‌نمایید، همبستگی بین هوش معنوی (۰/۸۲۶)، سن (-۰/۳۱) و مدت تأهل (-۰/۷۰۸) با رضایت زناشویی به لحاظ آماری در سطح خطای کمتر از ۰/۰۱ معنادار می‌باشد. رابطه هوش معنوی با رضایت زناشویی مثبت و رابطه سن و مدت تأهل با رضایت زناشویی بصورت معکوس می‌باشد. به منظور بررسی نقش هوش معنوی و متغیرهای جمعیت-شناختی در پیش‌بینی رضایت زناشویی از تحلیل رگرسیون گام به گام استفاده شد که نتایج در جدول ۳ و ۴ ارائه شده است. همان‌طور که یافته‌های جدول ۴ نشان می‌دهد، هوش معنوی در گام اول ۶۸ درصد، در گام دوم به همراه سن ۶۹ درصد و در گام سوم به همراه سن و مدت تأهل ۶۹ درصد از واریانس رضایت زناشویی را پیش‌بینی می‌کنند.

دانشجویان زن بودند. پیش از انتخاب آزمون آماری مفروضه‌های آزمون‌های پارامتریک بررسی شد. نتایج آزمون کولموگروف اسمیرنوف نشان داد که توزیع نمرات شرکت‌کنندگان پژوهش در کلیه متغیرها مورد مطالعه نرمال می‌باشد ($p < 0.05$).

جهت بررسی آمار توصیفی از شاخص‌های پراکندگی و مرکزی استفاده شد (جدول ۱). همچنین به منظور ارزیابی ارتباط بین متغیرهای پژوهش از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۱. آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار
هوش معنوی	۶۳/۰۳	۰/۳۸
رضایت زناشویی	۱۲۹/۹۴	۱/۷۰
سن	۳۷/۵	۰/۱۲
مدت تأهل	۸/۹۵	۱/۱۰

جدول ۳. نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام رضایت زناشویی بر اساس هوش معنوی و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی

گام	متغیرهای وارد شده	ضریب همبستگی R	مجدور ضریب همبستگی چندگانه R2	مجدور ضریب همبستگی چندگانه تعدیل شده	خطای استاندارد برآورد	F
۱	هوش معنوی	۰/۸۲۶	۰/۶۸۲	۰/۶۸۱	۷/۱۷	۸۲۰/۱۲
۲	سن	۰/۸۳۴	۰/۶۹۶	۰/۶۹۴	۷/۰۲	۴۳۶/۲۱
۳	مدت تأهل	۰/۸۳۷	۰/۷۰۱	۰/۶۹۹	۶/۹۷	۲۹۶/۷۸

در دامنه بین ۱ تا ۳، نشان از مستقل بودن خطاها داشته است. در مقادیر VIF در تمامی مسیر و متغیرها دارای تورم واریانس نبوده و همچنین ضریب تحمل بالا دارند، در نتیجه، مقدار ضریب تحمل بالا و تورم واریانس پایین، نشان‌دهنده عدم هم‌خطی بودن و مناسب بودن مدل رگرسیون است.

همان‌طور که در جدول ۴ ملاحظه می‌گردد، هوش معنوی با ضریب تأثیر (۰/۹۶)، سن با ضریب تأثیر (-۰/۱۲) و مدت تأهل با ضریب تأثیر (-۰/۱۵) بر رضایت زناشویی تأثیر دارد. تأثیر هوش معنوی از سایر متغیرها بیشتر می‌باشد. همچنین با هدف تعیین تفاوت بین مقادیر واقعی و مقادیر پیش‌بینی شده با مدل رگرسیون، از آماره دوربین واتسون استفاده شد، که برابر با ۱/۷۲ بود که این مقدار

جدول ۴. ضرایب حاصل از تحلیل رگرسیون گام به گام رضایت زناشویی بر اساس هوش معنوی و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی

گام	متغیرهای پیش‌بین	ضریب بتا استاندارد شده (Beta)	ضریب t	سطح معناداری	هم خطی داده‌ها VIF	تولرانس
۱	هوش معنوی	۰/۸۲	۲۸/۶۳	<۰/۰۰۱	۱	۱
۲	هوش معنوی	۰/۸۳	۲۹/۳۸	<۰/۰۰۱	۱/۰۰۲	۰/۹۹
	سن	-۰/۱۱	-۴/۱۶	<۰/۰۰۱	۱/۰۰۲	۰/۹۹
۳	هوش معنوی	۰/۹۶	۱۵/۶۱	<۰/۰۰۱	۱/۸۷	۱
	سن	-۰/۱۲	-۴/۳۷	<۰/۰۰۱	۱/۰۰۸	۰/۹۹
	مدت تأهل	-۰/۱۵	-۲/۴۹	۰/۰۱۴	۱/۸۶	۱

بحث و نتیجه‌گیری

با ضریب تأثیر (-۰/۱۲) و مدت تأهل با ضریب تأثیر (-۰/۱۵) در پیش‌بینی رضایت زناشویی نقش دارند و تأثیر هوش معنوی از سایر متغیرها بیشتر می‌باشد. یافته‌های حاصل از این پژوهش با یافته‌های Hill و Seybold (۱۷)، Dildar و همکاران (۱۸)، حسین‌دخت و همکاران (۱۹)، بخشایش (۲۰)، مرعشی و همکاران

مطالعه حاضر با هدف بررسی نقش هوش معنوی و متغیرهای جمعیت‌شناختی در پیش‌بینی رضایت زناشویی دانشجویان متأهل انجام شد. نتایج نشان داد که هوش معنوی به همراه سن و مدت تأهل ۶۹ درصد از واریانس رضایت زناشویی را پیش‌بینی می‌کنند. هوش معنوی با ضریب تأثیر (۰/۹۶)، سن

(۲۱) و بابا نظری (۲۲) در خصوص تاثیر هوش معنوی در احساس رضایت‌مندی زناشویی هم‌راستا است. همچنین با نتایج پژوهش Gordon و Litzinger (۲۳) و غفرانی‌پور و همکاران (۲۴) که نشان دادند بین سن و رضایت زناشویی رابطه معکوس و معنی‌داری وجود دارد، همسو می‌باشد.

از آنجایی که هوش معنوی از لحاظ درون فردی، فرد را قادر می‌سازد که از لحاظ فیزیولوژیکی، شناختی و عاطفی خشم خود را کنترل کند و به او کمک می‌کند که مسئولیت اعمال خود را در تعارض‌ها بپذیرد. از لحاظ بین فردی، شرایطی ایجاد می‌کند که فرد در هنگام خشم به خدا توجه کند و حمایتی برای هر دو زوج ایجاد می‌کند، که از تعارض با یکدیگر اجتناب کنند (۲۵). دانش، نیز نشان داد که با خودشناسی اسلامی می‌توان میزان سازگاری زناشویی را افزایش داد و اختلاف‌های آن‌ها را از بین برد. نگرش‌های معیوب زوجین را به هستی تغییر داد تا معنی جدیدی به زندگی زناشویی خود بدهند، به رفتارهای خود بصیرت پیدا کنند و تفکرات و انتظارات غیرمنطقی خود را تصحیح دهند، هر چه باورهای غیرمنطقی همسران بالاتر و آگاهی به اشتباه بودن این تفکرات کمتر باشد، کیفیت ارتباطی همسران مختل‌تر و میزان سازگاری آن‌ها کمتر خواهد بود (۲۶).

به طور کلی خانواده به همه نیازهای انسان پاسخ می‌دهد و به طور خاص روابط زناشویی زن و شوهر را از تعامل و تبادل عاطفی، فکری و عقلی برخوردار و در نهایت با تعاون روحی، اخلاقی و دینی زمینه‌دستیابی به معانی ارزشمند زندگی و رضایت از زندگی را فراهم می‌آورد. بررسی تاثیر سایر ویژگی‌های جمعیت‌شناختی (جنسیت، سن و مدت تأهل) بر رضایت از زندگی زناشویی نشان می‌دهد که جنسیت افراد تأثیری در رضایت زناشویی آنان ندارد؛ اما سن و مدت تأهل تأثیر معکوس و معنی‌دار بر رضایت از زندگی زناشویی دارند. دلیل آنکه سن و مدت تأهل به عنوان عامل پیش‌بینی‌کننده این رابطه تایید شده است می‌تواند با عملکرد ضعیف‌تر زوجین در سال‌های بالاتر و وجود فرزندان و مشغول شدن زوجین به فرزندان مرتبط باشد.

در یک نتیجه‌گیری کلی می‌توان بیان داشت که، سامانه‌ها و نظام‌های هوش معنوی به افراد امکان می‌دهد که به ناملایمات، فشارهای روانی و کمبودهای

گریزناپذیری که در روند چرخه زندگی رخ می‌دهد معنا ببخشند و نسبت به زندگی امیدواری بیشتری داشته باشند که این خود بر خوشحالی و روحیه و خلق بالای افراد اثر دارد. پس می‌توان گفت که افراد برخوردار از هوش معنوی بالا از میزان رضایت زناشویی بالاتری بهره‌مند خواهند شد.

به طور کلی با توجه به مطالب توجه شده، پیشنهاد می‌گردد در برنامه‌ریزی‌ها و پژوهش‌های مربوط به کاهش مشکلات زوجین به معنویت بعنوان یک عامل مهم در افزایش سازگاری زوجین توجه ویژه‌ای مبذول گردد. از محدودیت‌های تحقیق حاضر می‌توان به این اشاره کرد که، با توجه به اینکه جامعه مورد بررسی، دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری می‌باشند، به منظور تعمیم نتایج حاصل از این پژوهش برای گروه‌های سنی و شغلی و همچنین ساکنین شهرهای دیگر کشور می‌بایست دقت شود. استفاده صرف از ابزار خودگزارش‌دهی، یکی از مهمترین محدودیت‌های نتیجه‌گیری در این پژوهش بود. بنابراین پیشنهاد می‌گردد در مطالعات آتی از سایر روش‌های جمع‌آوری داده در کنار ابزار کاغذ و قلم استفاده شود.

ملاحظات اخلاقی

تمامی فرایندهای تحقیق حاضر با رعایت ملاحظات و استانداردهای اخلاقی از جمله آزادی در قبول همکاری توسط پاسخگویان، تمایل و رضایت‌مندی نسبت به تکمیل پرسشنامه، امانتداری در استفاده از داده‌ها و محرمانه بودن آن‌ها لحاظ گردید.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که هیچ‌گونه تضاد منافعی در پژوهش حاضر وجود ندارد.

تشکر و قدردانی

از تمام دانشجویان عزیز که صبورانه در انجام این پژوهش همراهی کردند، صمیمانه تشکر می‌گردد.

References

1. Arab S, Daneshmand BS, Podineh Z, Sameti N, et al. The Study of Psychological Well-Being and Life Satisfaction among Polygamy and Monogamy Families. *Family Counseling and Psychotherapy*. 2015; 5(2): 81-97. Available at: https://fcp.uok.ac.ir/article_15737.html?lang=en [In Persian]
2. Pourheydari S, Bagherian F, Doustkam M, Bahadorkhan Javad. The effects of life skills training on marital and sexual satisfaction of young couples. *Knowledge and Research in Applied Psychology*. 2013; 14(1): 14-22. Available at: http://jsr-p.khuisf.ac.ir/article_533854_37caf3893249930809695585a2e7ee2d.pdf [In Persian]
3. Ponzetti JJ, Mutch BH. Marriage as Covenant: Tradition as a Guide to Marriage Education in the Pastoral Context. *Pastoral Psychology*. 2006; 54: 215-30.
4. Attarai YA, Aman Allahi Fard A, Mehrabi Zadeh M. Investigating the Relationship between Personality Traits and Individual and Family Factors with Marital Satisfaction in Employees of Government Offices in Ahvaz. *Journal of Psychology and Educational Sciences*. 2006; 13(3): 81-108. Available at: <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=68289> [In Persian]
5. Madanes C. *Strategic Family Therapy*. San Francisco, California: Jossey-Bass; 2015.
6. Lin YC, Raghubir P. Gender differences in unrealistic optimism about marriage and divorce: Are men more optimistic and women more realistic?. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 2015; 31(2): 198-207.
7. Elkins M, Cavendish R. Developing a plan for pediatric spiritual care. *Holistic Nursing Practice*. 2004; 18(4): 179-84.
8. Ghobari Bonab B, Salimi M, Salyani L, Nouri Moghadam S. Spiritual intelligence. *Andishe-Novin-E-Dini*. 2007; 3(10): 125-47. Available at: <http://andishe.maaref.ac.ir/article-1-1746-en.pdf> [In Persian]
9. Eadlat Mehr F. The effect of religious beliefs and its relationship with the level of satisfaction and happiness of couples in life among students of Payame Noor University of Dezful. [BA Dissertation]. Payame Noor University of Dezful; 2015: 1-91. [In Persian]
10. Satkin M, Fathi-Ashtiani A, Ghahvehchi-Hosseini F, Allahverdi S. Prediction of marital satisfaction via emotional and spiritual intelligence. *Journal of Behavioral Sciences*. 2014; 8(1). 29-35. Available at: http://www.behavsci.ir/article_67856_aaa251694fe111dcbb2d778e093d5e8e.pdf [In Persian]
11. AlidadiTaame F, JaafariRoshan M, EsmaeelPour Moghaddam HR. The relationship between spiritual intelligence and strategies for dealing with marital conflicts and marital satisfaction among married students in Tehran. *Quarterly Journal of Family Counseling and Psychotherapy*. 2014; 3(4): 507-29. Available at: https://fcp.uok.ac.ir/article_9680.html?lang=en [In Persian]
12. Alex M, Ajawani JC. Marital happiness as the function of spiritual intelligence. *International Multidisciplinary Research journal*. 2011; 1(9): 6-7.
13. King DB. Rethinking claims of spiritual intelligence: a definition, model and measure. Trent University. ProQuest. 2008.
14. Raghbi M, Gharechahi M. An Investigation of the Relation between Emotional and Spiritual Intelligence among Well-Adjusted and Discordant Couples. *Quarterly Journal of Woman and Society*. 2013; 4(13): 123-40. Available at: http://jzv.j.miau.ac.ir/article_38.html?lang=en [In Persian]
15. Larson AS, Olson DH. Predicting marital satisfaction using prepare a replication study. *Journal of Marital and Family Therapy*. 1989; 15(3):311-22.
16. Soleimanian AA, Navabinejad Sh. Study of irrational effects on marital dissatisfaction. [MA Dissertation]. Tehran: Tarbiat Moallem University. 2003. [In Persian]
17. Seybold KS, Hill PC. The Role of Religion and Spirituality in Mental and Physical Health. *Current Directions in Psychological Science*. 2001; 10(1): 21-4.

18. Dildar S, Bashir S, Shoaib M, Sultan T, Saeed Y. Chains Do Not Hold a Marriage Together: Emotional Intelligence and Marital Adjustment (A Case of Gujrat District, Pakistan). *Middle-East Journal of Scientific Research*. 2012; 11(7): 982-7. Available at: [https://www.idosi.org/mejsr/mejsr11\(7\)12/22.pdf](https://www.idosi.org/mejsr/mejsr11(7)12/22.pdf)
19. Hosseindokht A, Fathi Ashtiani A, Taqizadeh ME. The Relationship of Spiritual Intelligence and Spiritual Well-being with Life Quality and Marital Satisfaction. *Ravanshenasi-va - Din*. 2013; 6(2): 57-74. Available at: http://ravanshenasi.nashriyat.ir/sites/ravanshenasi.nashriyat.ir/files/5_14.pdf [In Persian]
20. Bakhshayesh A. Prediction of Marital Satisfaction Based on Couple's Emotional and Spiritual Intelligence. *Quarterly Journal of Woman and Society*. 2014; 5(18): 69-84. Available at: http://jzvj.miau.ac.ir/article_600.html?lang=en [In Persian]
21. Marashi SA, Mehrabiyan T, Mosalman M. The Relationship of Personality Traits and Spiritual Intelligence with Life Satisfaction in an Industrial Company in Ilam, Iran. *Journal of Military Care Sciences*. 2016; 3(1): 48-55. Available at: http://mcs.ajaums.ac.ir/browse.php?a_id=114&sid=1&slc_lang=en [In Persian]
22. Babanazari L. The study of effectiveness of spiritual intelligence training on psychological well-being, marital satisfaction and pregnancy anxiety of pregnant women in Shiraz. *Journal of Clinical Nursing and Midwifery*. 2017; 6(1): 51-63. Available at: http://jcnm.skums.ac.ir/browse.php?a_id=353&sid=1&slc_lang=en [In Persian]
23. Litzinger S, Gordon KC. Exploring relationships among communication, sexual satisfaction, and marital satisfaction. *Journal of Sex & Marital Therapy*. 2005; 31(5): 409-24.
24. Ghofranipour F, Aminshokravi F, Torkashvand R. The relationship between demographic factors and marital satisfaction of couples intended to divorce referred to family judicial complex in Borujerd County. *Iranian Journal of Health Education & Health Promotion*. 2017; 5(1): 43-50. Available at: http://journal.ihepsa.ir/browse.php?a_id=539&sid=1&slc_lang=en [In Persian]
25. Troxel WM. Marital Quality, Communal Strength, and Physical Health. [PhD Thesis]. University of Pittsburgh. Pittsburgh, Pennsylvania; 2006.
26. Ahmadi Sarkhoni T, Zarei E, Fallahchai SR. The Relationship between Spiritual Intelligence and Communication Patterns with Marital Satisfaction of Couples Referred to Bandar Abbas Counseling Centers. [MSc Dissertation]. Hormozgan University, Faculty of Humanities, Counseling and Guidance Department. 2010. [In Persian]

Role of spiritual intelligence and demographic variables in predicting marital satisfaction of married students

Received: 27 Feb. 2021

Accepted: 28 Aug. 2021

Abbasi Vaskasi F (MA)^{1, 2*}

1. Qaemshahr Branch, Islamic Azad University, Qaemshahr, Iran.

2. Farvardin Institute of Higher Education Qaemshahr, Qaemshahr, Iran.

*Corresponding Author:

Fateme Abbasi Vaskasi

Qaemshahr Branch, Islamic Azad University, Qaemshahr, Iran.

Email: f61.abbasi@gmail.com

Abstract

Introduction: Spiritual intelligence as the foundation of a person's beliefs has a fundamental role in various fields, especially the promotion and quality of his married life. However, the role of spiritual intelligence in predicting the quality and marital satisfaction in Iranian society has not been considered. The aim of this study was to investigate the role of spiritual intelligence and demographic variables in predicting the marital satisfaction of married students.

Methods: The study population of this correlational cross-sectional study included all married students of the Islamic Azad University of Sari in the academic year of 2018-19 that 384 people were selected as a sample according to Cochran's formula and available sampling method and entered the study process after fulfilling the necessary criteria. King's (2008) Spiritual Intelligence and Enrich Marital Satisfaction Questionnaires (1989) were used to collect data. Data were analyzed using Pearson correlation and regression tests in SPSS 26.

Findings: Findings showed that spiritual intelligence ($\beta = 0.96$), age ($\beta = -0.12$) and duration of marriage ($\beta = -0.15$) played an important role in predicting marital satisfaction ($p < 0.05$).

Conclusion: The findings of the present study indicate the positive role of spiritual intelligence in predicting the marital satisfaction of married students. This finding can be associated with clinical applications in the development of preventive and therapeutic interventions. Conducting a clinical trial to benefit from interventions based on spiritual intelligence training can be a good path for future studies.

Keywords: Spiritual intelligence, Characteristics, Marital satisfaction, Students